

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА НА ВНУТРІШНЬОДЕРЖАВНЕ

Взаємозалежність країн світу, трансформаційні перетворення, процес асоціювання України та інших країн з ЄС зумовлюють складність співвідношення міжнародного та національного законодавства. Дослідження даного впливу є достатньо корисним для законодавчої практики, оптимізації національної системи та вироблення єдиної позиції юридичної природи.

Незважаючи на значну кількість робіт, які займають важливе наукове та практичне значення, дане питання не до кінця вивчене. Варто відзначити наукові праці Ф. Бойл, Ф. Ф. Мартенс, Д. Б. Левін, Н. Оніщенко, І. І. Лукашук, Н. Шоу, Л. Хенкін, І. П. Бліщенко та інших.

У 1737 році Лордом Чанселором Талботом вперше було сформовано базові судження з приводу впливу міжнародного права на національне. Варто зазначити, що він розглядав міжнародне право як частину загального права на відміну від германської правової сім'ї, яка вказувала на існування двох концепцій – дуалістичної та моністичної. Дуалістична наголошувала на існуванні двох незалежних правопорядків (міжнародного та внутрішньодержавного), а моністична на існуванні однорідної правової системи, яка має ієрархічне підпорядкування (примат міжнародного або внутрішньодержавного права) [3, с. 113].

Вживання людської цивілізації, охорона навколишнього середовища, інтернаціоналізація виробництва, науки, техніки, нанотехнологій, пріоритетність загальнолюдських цінностей зумовлюють в XXI ст. верховенство примату міжнародного права. Гармонізація національного законодавства забезпечується узагальненням правових приписів, прийняттям нормативно-правових актів на основі законодавства інших країн та прийняттям окремих угод. Науковці виділяють такі способи гармонізації як багатостороння конвенція без уніфікованого закону, багатостороння конвенція, яка включає уніфікований закон, комплекс двосторонніх договорів, законодавство ЄС, модельний закон, кодифікація правил та звичаїв, що здійснюється і публікується міжнародною неурядовою організацією, типові

контракти або загальні договірні умови, *restatements*, що підготовлені вченими або іншими експертами [2, с. 30].

Проте, не всі внутрішньодержавні норми повинні знаходитися у «підкоренні» міжнародного права. Конституція, яка втілює суверенітет та самобутність, не може бути підкорена будь-яким міжнародним домовленостям. Якщо розглядати вплив міжнародного права на внутрішньонаціональне на прикладі Республіки Польщі, то потрібно зазначити, що вона як і більшість учасниць Віденської Конвенції Про право міжнародних договорів 1969 р. та член ЄС дотримується зобов'язуючих норм міжнародного права, проте заперечує проти можливості застосування до неї ст. 25 Конвенції, що стосується можливості тимчасового застосування міжнародного договору в польському внутрішньодержавному праві [1, с. 80].

Крім того, у справі *Intertanko*, яка стосувалась виклику Директиві ЄС щодо забруднення морськими суднами навколишнього середовища, та виступала в ролі імплементаційного акту щодо такого міжнародного договору як Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден 1973 р. та Конвенції ООН з морського права 1982 р. (Конвенція Монтре) позиція Суду ЄС була наступною: «міжнародні норми про які йдеться не є застосовними стандартами, тому що вони не мають прямої дії», тобто Суд ЄС заборонив фізичним особам посилатися на положення Конвенції ООН з морського права 1982 року, заперечив пряму дію міжнародного договору та відкинув паралельне застосування звичаєвого міжнародного права. Цим рішенням Суд ЄС відмежував правопорядок ЄС від міжнародного правопорядку [1, с. 84].

У сучасних умовах гостро постає питання впливу міжнародного права на національне. Для гармонізації національного законодавства необхідно узагальнити правові приписи, приймати нормативно-правові акти на основі законодавства інших країн, узгоджувати окремі угоди з міжнародним законодавством та правом Європейського Союзу. Звісно, не всі норми можуть бути підпорядковані міжнародному праву, так як між різними країнами існують відмінності, які визначаються економічними, соціальними, політичними структурами, а також рівнем культури, традиціями, національними, демографічними факторами, проте дані способи сприяють єдності законодавства.

Джерела:

1. Оніщенко Н. Співвідношення внутрішньодержавної міжнародного права: наукові реалії сьогодення URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=varny_2015_1_5.
2. Маринів І. І. Співвідношення міжнародного права з внутрішньодержавним правом Республіки Польща URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/14052/1/Maruniv_79-90.pdf.
3. Тарасов О. В. Природа Європейського Союзу та його внутрішнього права з точки зору міжнародно-правової персонології. *Угода про асоціацію як інструмент правових реформ в Україні* : зб. ст. та тез наук. повідомл. за матеріалами міжнар. конф., м. Харків, 23 жовт. 2017 р. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, Т. М. Анакіна, О. Я Трагнюк. Харків : Право, 2017. 246 с.

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Федорова Т. С.